

Răsunetul cultural



ASOCIAȚIA SOCIETATEA SCRITORILOR DIN BISTRITĂ-NĂȘĂUD

An. VIII; Nr. 11 (91), noiembrie 2020

Apare lunar sub egida Filialei Cluj a

Uniunii Scriitorilor din România

Supliment literar și artistic realizat de Societatea Scriitorilor din Bistrița-Năsăud

Andrei Moldovan, președintele Societății Scriitorilor din Bistrița-Năsăud, pe drumul veșniciei



Redactorul șef al „Răsunetului Cultural”, Andrei Moldovan, președintele Societății Scriitorilor din Bistrița-Năsăud, se odihnește într-o stea. A plecat în Lumină, alături de cei dragi ai noștri făcând cărare de doruri între pământ și Cer, iar din când în când în zumzet de aripi de îngeri și în sunetul clopotelor bisericii străbune, sufletele celor dragi coboară pe scara veșniciei. Sunt convins că prin tot ceea ce a făcut pentru limba și literatura română, Dumnezeu va așeza sufletul lui Andrei Moldovan în grădina Raiului. A fost mereu alături de mine în proiectele literare, a acceptat cu drag să preia „Răsunetul Cultural”, de Ziua Culturii Naționale, anul trecut am lansat volumul „Răsunetul cultural (2013-2018)”, ce găzduiește primii 6 ani ai suplimentului ce apare sub egida Uniunii Scriitorilor din România, filiala Cluj. Spunea în prefață Andrei Moldovan: „Am avut exigențe în ceea ce privește calitatea materialelor. Mențiu Maximilian a fost un om foarte deschis, nu doar că a acceptat din prima să ofere gratuit patru pagini Societății Scriitorilor din Bistrița-Năsăud, mai mult mi-a dat mână liberă pentru a nu face niciun rabat de la calitate, să nu introducem în aceste pagini pseudo-literatură, să păstrăm o ștachetă destul de ridicată. Nu a acceptat să se facă presiuni, așa că putem sta cu capul sus. Faptul că nu am dat curs cerințelor de a publica anumite texte se vede acum”. Echipa Răsunetului cultural deplănge trecerea lui Andrei Moldovan -redactorul șef, la cele veșnice, roadele muncii noastre profesioniste fiind oglindite în cei 8 ani în care am fost împreună. Promitem să continuăm acest proiect de suflet.

Personal am fost foarte apropiat de Andrei Moldovan. Am realizat volumul „O viață printre cărți: Andrei Moldovan – 70”, apărut la Editura Napoca Star, la împlinirea a 7 decenii de viață, proiect al Bibliotecii Județene Bistrița-Năsăud. Am dia-

logat mult în lunile în care a fost spitalizat, în cea mai grea perioadă a vieții, în care boala nemiloasă a pus stăpânire pe trup, fiind după neputința mea lângă el. M-am întristat că nu a avut parte de o înmormântare cum s-ar fi convenit unei personalități, doar câțiva oameni putând să îl conducem pe ultimul drum, așa sunt vremurile.

Mi-a încredințat mie și băiatului său Tavi testamentul literar pe care trebuie să-l ducem mai departe. Avea încă foarte multe proiecte pentru literatura română, printre care era pe masa de lucru și „Istoria literaturii județului Bistrița-Năsăud de la origini până-n prezent” și gata de tipar cartea „Romanele poezilor”. Mi-a încredințat multe din gândurile lui pe care sper că le voi duce la lumină, inclusiv un volum de corespondență dintre Andrei Moldovan și personalități ale culturii române. Apoi an de an am fost alături de el în proiectele pe care Societatea Scriitorilor din Bistrița-Năsăud, al cărui sediu este în redacția noastră Răsunetul, le avea, consultându-ne și reușind să făurim clipe de literatură memorabile. Pomenesc aici doar conferințele scriitorilor în liceele din județ, Saloanele scriitorilor (cu invitarea autorului unei cărți de referință și a redacției unei reviste literare), Gala Premiilor Societății Scriitorilor din Bistrița-Năsăud, Rebrănița – colocviu de literatură, cu scriitori invitați din țară (Chiuza și Maieru), Târgul de vară al poezilor – Dobric, lansarea de antologii, dicționare, albume etc. Apoi, Zilele prozei – manifestare complexă, în colaborare cu Uniunea Scriitorilor din România, Filiala Cluj, ce a adus la Chiuza și Maieru personalități marcante ale literaturii române, în frunte cu academicianul Nicolae Manolescu. Merită amintiți aici colegii din Comitetul Director: Icu Crăciun, Vasile George Dăncu, Virgil Rațiu.

Mă bucur că la Festivalul Național de Poezie „George Coșbuc”, ediția a - XXXVI - a, la propunerea mea au accesat toți colegii din juriu (Valeriu Stancu- președinte, Olimpiu Nușfelean, Virgil Rațiu și Alexandru Cațcăuan - secretar), și am acordat Marele Premiu George Coșbuc - 2020, scriitorului Andrei Moldovan, pentru exegeza operei lui G. Coșbuc, demers la care a răspuns și Biblioteca Județeană, prin manager Ioan Pinte. Anul tre-

cut am luat drumul capitalei pentru a îi aduce un omagiu lui Niculae Gheran, cel care și-a dedicat aproape o jumătate de veac editării și promovării operei lui Liviu Rebreanu, la 90 de ani de viață. În acest cadru, a fost prezentată, în premieră, antologia „Bulevardul” Niculae Gheran, gândită și îngrijită de criticul îngrijit de Andrei Moldovan. De-a lungul vremii, în cei 20 de ani de presă culturală, am scris de multe ori de cărțile lui Andrei Moldovan. A fost un privilegiu pentru mine să fac parte din echipa ce a crescut lângă criticul Moldovan. Este cel ce s-a ocupat, ca nimeni altcineva, de istoria scriitorilor din ținutul în care locuiește editând Dicționarul critic „Scriitori din Bistrița-Năsăud”, prin care face „ordine” în viața literară din acest spațiu geografic. Pentru prima dată, avem o imagine completă a literaturii din Ținutul Bistriței și Năsăudului de după 1990. Andrei Moldovan a reușit, prin propria grilă, să așeze literatura bistrițeană în sfera largă a literaturii române și a celei internaționale, astfel încât odată cu apariția acestui dicționar avem un portret la zi a ceea ce se întâmplă din punct de vedere al scrisului în acest spațiu din nordul țării. Am mai spus-o: Andrei Moldovan este criticul, cu acte în regulă, ce a locuit în Beclean pe Someș și care, prin tot ceea ce a făcut, a fost o locomotivă ce a purtat „trenul” cu scriitori din Bistrița-Năsăud, cu opriri în stații importante ale țării. Ultimii ani arată bogăția recoltelor pe care Andrei Moldovan le-a sădit de-a lungul timpului în pagini de reviste literare și în cărți. Un bilanț bogat și consistent. Prin cărțile lui, Andrei Moldovan, precum înaintașii Școlii Ardelene, pe care i-a prețuit foarte mult, a fost un apărător al culturii adevărate în fața vicisitudinilor vremii, dovedindu-ne că literatura noastră are părțile ei bune, chiar foarte bune, într-o lume plină de impostură. Pe acești scriitori ar trebui să mizăm mult mai mult, spre nemurire.

Îi mulțumesc pentru tot ce a făcut pentru mine personal, pentru scriitorii din județ și din țară și îi urez drum bun spre stele. I-am mulțumit pentru tot ce a făcut pentru literatura română, promițându-i că numele lui va fi pomenit de către noi cei care l-am iubit și l-am știut mereu aproape. Andrei Moldovan pleacă din această lume alăturându-se personalităților din galeria stelară.

Mențiu Maximilian

Un om de încredere

În lumea grăbită și hărțuită de egoisme a zilelor noastre, nu e deloc puțin lucru să fii recunoscut drept un om de încredere. De-a lungul anilor de fructuoasă colaborare, de lungi și rodnice consfătuiri prietenești pe teme legate de viața breslei, am avut nenumărate prilejuri să-l simt și să-l descriu astfel: un om de încredere.

Profesorul de literatură din Beclean a debutat oarecum târziu, cu o carte despre Coșbuc (Coșbuc sau lirismul pragurilor, 1997). Implicat asiduu în proiecte pedagogice și culturale locale și județene (redactor la Mișcarea literară, președinte al Societății Scriitorilor din Bistrița-Năsăud etc.), accede treptat la statutul de voce critică de referință pentru cei din jur. Este autorul unor lucrări de referință (vezi Pretexte. Antologie-dicționar de scriitori din Bistrița-Năsăud sau Scriitori din Bistrița-Năsăud. Dicționar critic) care fac bună treabă în sensul memoriei și al urmei culturale. Pentru Dicționarul critic, înțelege să combine generozitatea și patriotismul local cu exigența: „Pentru a pune la dispoziție o carte care să aibă pretenția că este un instrument de lucru, a fost nevoie ca, în selecția autorilor, să respectăm cu rigoare unele criterii. Primul a fost acela conform căruia am luat în seamă activitatea din revistele literare care contează (cele ale Uniunii Scriitorilor din România, cele care apar sub egidaUSR, cele de tradiție)”. Așadar, nu numărul de volume a contat, ci vizibilitatea acestor scriitori în presa de specialitate. Apartenența geografică, de asemenea, a ținut seama nu neapărat de locul nașterii, ci de implicarea în viața literară a județului. Se ajunge astfel la descrierea a peste o sută de scriitori de toate vârstele activi după 1990.

Andrei Moldovan și-a apropiat, însă, literatura română în întregul ei. Volumele sale de critică literară – Erezii lirice, Întâmplări literare, Butelia cu oxigen. Consemnări critice, Poeți români de azi. Alte erezii..., Ephemeride etc. – probează siguranța gustului și fermitatea aprecierilor, dar și dorința de a pune în bună rânduială cele citite, căci dascălul e mereu gata „să definească, să clarifice, să ordoneze, să evalueze”, cum o spunea el însuși. Andrei Moldovan se referă constant la spusele altor critici literari și chiar intră în detaliate dezbateri-monolog ori în suave polemici cu unul sau altul, semn al unei apartenențe atent cultivate la teritoriul literaturii. Sigur că o aplecare spre Transilvania se poate detecta ușor, dar e firească și argumentată, căci, crede el, Școala Ardeleană nu reprezintă doar o cauză a românilor transilvăneni, ci a întregului românism.

Cele trei volume de Literatură tradițională din Nord sunt rodul al unei îndelungi, pasionate cercetări. Impresionantă povestea lor care a început oarecum la întâmplare în 1967, când tânărul, pe atunci, ajunge dascăl în satul Perișor și ascultă fascinat cântecele țăranilor: „Mi s-a părut incredibil să întâlnesc la tot pasul bijuterii poetice produse natural, parcă într-un ritm al respirației... M-a fascinat nu doar comunicarea lirică de mare profunzime, ci și o limbă română arhaică și extrem de bogată, devenită limbă poetică”. În deceniile următoare, numărul fișelor crește mereu, căci meseria de dascăl îl poartă prin multe sate transilvane. Nu scade încântarea sa în fața comorilor de limbă și simțire pe care le descoperă, dar se adaugă rigoarea. Iubitorul de literatură lucrează „fără nici cea mai mică ambiție de folclorist”, dar cu un tot mai atent instrumentar științific.

Cele mai cunoscute întreprinderi ale sale vor fi, poate, cele dedicate de unul singur (Liviu Rebreanu, hăituit) sau în calitate de colaborator exigent cu sine al lui Niculae Gheran, lui Liviu Rebreanu. Vezi, de pildă, Liviu Rebreanu prin el însuși sau primul volum din ediția Scriitori către Rebreanu, copleșitor prin cuprindere și minuție. Acest „ocean documentar” e însoțit de note, comentarii și indici, un aparat pus la punct „nemțește” și oferă „o panoramă a culiselor literaturii române din prima jumătate a veacului 20”. Cea mai nouă carte a seriei: „Bulevardul” Niculae Gheran (ediție definitivă), Ed. Școala Ardeleană, 2020.

Om al echilibrului și al măsurii, a fost o prezență luminoasă, alăturându-se cu generozitate și competență tuturor proiectelor Filialei clujene. A fost gazda exemplară a ultimelor două ediții ale Zilelor prozei, la Chiuza și Maieru, evenimente de neuitat pentru participanți. Prezent în volumul Istoriile literaturii române, dar și în Cartea cuvintelor-madlenă. Știu că avea încă în lucru proiecte personale uriașe...

Odihnească-se în pace! Ne va lipsi.

Irina Petraș



Andrei Moldovan s-a născut la 2 februarie 1949 la Chiuză și a trecut la cele veșnice pe 29 octombrie 2020 la Bistrița. A fost critic și istoric literar. A absolvit Facultatea de Filologie, română-franceză, UBB (1973). A colaborat de-a lungul anilor, cu texte de istorie și critică literară, la revistele: Tribuna, Steaua, Luceafărul, Convorbiri Literare, Napoca Universitară, Cronica (Iași), Contemporanul, Bucovina Literară, Viața Românească, Minerva, Zburătorul, Limbă și literatură, Tribuna învățământului, Mișcarea literară, Revista ilustrată, Mesagerul literar și artistic, Cronica (Ungaria), Terra nova (Canada), Nord literar, Versus, Blajul, Vatra, Convorbiri literare, Dacia literară, Scriptor, Conta, Apostrof, Pro Saeculum ș.a. A făcut parte din redacțiile publicațiilor Gazeta Someșeană (Dej), Minerva și Mișcarea literară. A fost redactor șef al suplimentului Răsunetul cultural și al revistei Neuma. A publicat volumele: Coșbuc sau lirismul pragurilor, Editura Clusium, 1997; Erezii lirice, Editura Limes, 2004; Aruncarea în haos, publicistică culturală, Editura Arcade, 2004; Întâmplări literare, Editura Limes, 2005; Liviu Rebreanu prin el însuși, în colaborare cu Nicolae Gheran, SCRIITORI DIN BISTRIȚA-NĂ-SĂUD. DICȚIONAR CRITIC, Editura Academiei Române, 2008 (premiul Uniunii Scriitorilor din România – Filiala Cluj); Pretexte, dicționar-antologie de scriitori din Bistrița-Năsăud, ediție alcătuită, îngrijită și prefată, Editura Eikon, 2008; Butelia cu oxigen. Consemnări critice, Editura Eikon, 2010; Măhnirile limbii române, Editura Limes, 2011; Poeți români de azi, Editura Casa Cărții de știință, 2011 (nominalizare la premiileUSR – Filiala Cluj); Coșbuc sau lirismul pragurilor, ediția a II-a revăzută, Editura Eikon, 2012; ediția a III-a: Editura Eikon, 2014 (nominalizare la premiileUSR – Filiala Cluj), ediția a IV-a, Editura Școala Ardeleană, 2016; Un Rebreanu hăituit, istorie și critică literară, Editura TipoMoldova, 2013 (premiul Festivalului Național „Liviu Rebreanu”); Scrisori către Liviu Rebreanu, vol. I, Editura Academiei Române, 2014, colaborator; Ephemeride, publicistică culturală, Editura Limes, 2016 (nominalizare la premiileUSR – Filiala Cluj); Consemnări critice, Editura Cartea Românească, 2017; Literatură tradițională din Nord, vol. I-III, Editura Charmides, 2017. Cea mai nouă carte: „Bulevardul” Nicolae Gheran (ediție definitivă), Ed. Școala Ardeleană, 2020. A fost în colectivul de colaboratori al volumelor: Liviu Rebreanu, Opere, vol. 22 și 23, ediție critică de Nicolae Gheran, Editura Academiei Române, 2003 și 2005. Prezent în mai multe antologii și volume colective, dicționare. A inițiat reuniunea literară Cenaculum. Membru al Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România. Membru al Uniunii Scriitorilor din România – Filiala Cluj. A fost președintele Societății Scriitorilor din Bistrița-Năsăud. Cetățean de onoare al orașului Beclean.



Profesorul Andrei Moldovan și literatura unui ținut

Nu cred că a existat un om de pe aici care să fi iubit atât de mult literatura județului. Fără nimic provincial, fără urmă de „gândire parohială”. Ca orice profesor ardelean serios, dragostea lui a fost cu metodă: cu miză înaltă culturală. Experiența lui intelectuală îmi amintește de un alt mare cărturar (plecat și el prea repede dintre noi), Petru Poantă, care a descoperit frumusețea locurilor natale când s-a întors, în vacanță, de la studii din Cluj și când un peisaj din Cerișor (Hunedoara) îi amintea de un vers, de o descriere în proză sau de un tablou. „Nu am privit conștient natura decât după o bună educație estetică”, spunea el, la modul profund. Așa și dascălul de la Beclean, a descoperit istoria și farmecul ținutului bistrițeano-năsăudean prin lecturi. Și de aici, demersul scriitoricesc al lui Andrei Moldovan, de critic și istoric literar.

Pentru început, a mers la origini: culegând, selectând și antologând folclor. Rezultatul: masiva lucrare Literatură tradițională din Nord (vol. I-III). După care a trecut la literatura cultă și a scris texte/cărți serioase, în calitate de critic, despre clasicii noștri: Grigore Silași, Ion Pop Reteganul, Andrei Mureșanu, George Coșbuc și Liviu Rebreanu. (O relație specială a avut cu Nicolae Gheran, cel care a îngrijit și a definitivat ediția de Opere Rebreanu. Ce carte frumoasă este Liviu Rebreanu prin el însuși, unde cei doi îi pun întrebări marelui prozator, iar el răspunde la interogațiile vremurilor noastre cu fragmente din opera sa. Merită amintit aici și volumul omagial îngrijit de profesorul Moldovan, Bulevardul Nicolae Gheran, apărut la aniversarea a 90 de ani a rebreanologului).

Și, în fine, s-a oprit la tot ce înseamnă fapt literar contemporan din această zonă prin lucrarea Scriitori din Bistrița-Năsăud. Dicționar critic. Îmi amintesc de vremea când lucram la manuscris. Între Crăciun și Anul Nou, când profesorul nu avea ore și putea veni la Cluj. Era o iarnă frumoasă: proștii consumismului atacau supermarketurile și proștii raiului dădeau iama în biserici, iar noi, proștii literaturii, ne ocupam de editarea acestei cărți. L-am așteptat la gară, de unde făceam cinci minute până la editură. Profesorul a scos din geantă manuscrisul corectat, însoțit de o pungă cu jumări și o pâine de Beclean, iar eu, pâlincă din dulap. Și-a propus să-l vadă tipărit în anul acela, și ne-a ieșit. Era cât pe ce să ne prindă Anul Nou în redacție, dar nu ne-ar fi deranjat.

A fost unul dintre autorii-model în colaborare. Dacă tot se apropie sărbătorile de iarnă, cred că o să-l aștept la gară. Sper să vină, și cu un nou manuscris, și cu jumări.

Era un om bun. Mi-a plăcut felul în care îi trata pe vecitari. Cu eleganță și bun-simț le explica și argumenta că locul lor nu este și nu va fi în istoria literaturii române. În schimb, dacă vedea o minimă strălucire de talent la cineva, îl sprijinea cu tot ce putea.

Mă întreb dacă alte județe, cu un asemenea cărturar, care să se ocupe o viață întreagă de literatura locului, ar fi făcut mai mult. Pentru Andrei Moldovan, noi, bistrițenii, nu am făcut nici multe, nici puține. Ne-am comportat obișnuit. Puteam mai mult...

Vasile George Dâncu

Un omagiu

Vine o vreme când scriitorii pleacă. Ei nu pleacă la fel ca toți oamenii, de tot, într-un altunde deva impalpabil. Ei doar se mută. În cărți. De aceea pe raftul de acasă, din librărie, dintr-o bibliotecă, nu se află pur și simplu cărți. Se află o viață de om, gânduri, cuvinte, idei, aspirații, studiu, emoție. Spiritul celui care le-a scris e acolo între copertile cărților, în paginile acestora. De aceea a citi e mai mult decât a parcurge un text. E comuniune, e împărtășire. Acum și peste un an și peste zece ani și peste o sută de ani nu doar cartea e acolo ci și o întreagă lume, lumea celui care a scris-o împreună cu esența lui. Citind, poți să auzi freacă gâurilor aceluia care, ca și tine, cititorule, a fost pentru un timp aici. Pentru că și-a dedicat viața cărților și literaturii române, Andrei Moldovan și-ar fi dorit să-l citim. Acum și peste un an și peste zece ani și peste...

Andrea H. Hedeș

Andrei, profesorul și criticul

Am câteva amintiri la care țin legate de profesorul și criticul Andrei Moldovan, unele foarte vechi din Becleanul anilor 80, când am participat împreună cu poetul Teohar Mihadaș la un cenaclu, aici, și am fost găzduit prietenește de Andrei. Treptat, fără grabă, fără dorința de notorietate rapidă, dar efemeră, Andrei Moldovan a devenit critic literar matur, sobru și ponderat, autor al unor volume bine receptate, Coșbuc sau lirismul pragurilor, Erezii lirice, Poeți români de azi, Bulevardul Nicolae Gheran, printre altele. Cercetător temeinic al lui Liviu Rebreanu, s-a impus ca un exeget serios, cum nu prea găsim, azi, care să se dedice unui autor cu o osârdie exemplară... Când altă dată m-a invitat la liceul din Beclean unde preda, să mi se analizeze în cadrul unui medalion literar, poezia, am fost uimit de perfectă lui documentare relativă la etapele mai mult sau mai puțin convingătoare ale subsemnatul, de dialogul întreținut de el nu numai cu mine, dar, cu mult tact, cu cei prezenți, cu colegii noștri de scris din zona bistrițeană și năsăudeană. Am fost apoi de față împreună cu Andrei, la o lectură a lui Eugen Barz, care citise la cenaclul universitar patronat de Ion Mureșan. Acolo, dar nu numai acolo, Andrei Moldovan a dovedit că are calitățile unui adevărat critic de poezie, în tradiționarilor esești din Școala geneveză. Am și spus, atunci, „Aveți în Andrei Moldovan norocul unui critic veritabil, cu simț pedagogic, cu grila adecvată criteriilor valorice reale, profitați de el, chemându-l periodic, lunar la Cenacul vostru !”, Se vede că m-au ascultat, din moment ce mulți cenacluști au beneficiat de prefețele scrise de îndrumătorul lor în literatură, Andrei Moldovan.

Altă întâlnire memorabilă a avut loc la Mănăstirea Dobricu, unde stareța lăcașului de cult, maicastărețavroforă Veronica Coțofană, Andrei Moldovan împreună cu poetul Ioan Pinte, directorul Bibliotecii județene, George Coșbuc, și foarte activul Meniu Maximilian organizaseră un colocviu despre poezia sacră. Moderând colocviul la care au participat și alți autori, Mircea Petean de la editura Limes, din Cluj ori din județul Bistrița-Năsăud, preotul și poetul Ion Mărginean, etc. Andrei Moldovan, a știut să facă o departajare între vocația religioasă și cea literară, cazurile când ele coincid nefiind prea dese în literatura română. A extras practic esențialul din creuzetul intervențiilor. Profesorul experimentat și criticul sensibil se completau fericit în cazul lui Andrei Moldovan. Rămân cărțile sale, unele, aflu, nepublicate, figura lui calmă și blândă în memoria celor care l-am prețuit și nu-l vom uita.

Adrian Popescu

Rămas bun, mentorului!

Am asistat cu durere în suflet la slujba de înmormântare a profesorului și criticului literar Andrei Moldovan. M-am gândit cât de nefirești și de nedrepte sunt vremurile acestea pe care le traversăm...! Nu mă îndoiesc că cimitirul de la marginea Becleanului ar fi fost neîncăpător pentru toți cei care ar fi vrut să aducă un ultim omagiu și să îl conducă pe acest ultim drum pe cel care a fost, cu discreție și eleganță, un mentor pentru atâția dintre noi. Dar ceremonia a fost restrânsă, intimă, cu atât mai apăsătoare însă.

L-am cunoscut pe domnul profesor Andrei Moldovan în urmă cu mulți ani, când, în calitate de metodist, a asistat la câteva dintre lecțiile mele. Din discuția ce a urmat, am realizat faptul că mă găsesc în prezența unui om de o rigurozitate ieșită din comun. Gândul acesta mi-a fost confirmat mai târziu, când aceeași meticulozitate am regăsit-o în eleganța simplă cu care își formula ideile în articole și studii critice.

Sunt atât de multe lucruri pe care i le datorez domnului Andrei Moldovan... De la prima mea colaborare la o revistă literară bistrițeană, până la volumul de debut. Între cele două momente se găsesc ani buni în care sfaturile și încurajările mentorului nu au conținut. Ani în care mi s-a permis cu generozitate să „fur” câte puțin din meseria aceasta a criticii literare. Dincolo de toate acestea, însă, îi datorez profesorului Andrei Moldovan exemplul uman pe care mi l-a oferit și ni l-a oferit tuturor celor care am avut șansa de a-l fi întâlnit: onest, echilibrat, generos, amabil, devotat, modest și discret.

De aceea poate, înflăcărea cu care a vorbit despre Liviu Rebreanu în cadrul unui Colocviu organizat la Tîrlîșua a fost surprinzătoare pentru mine. Echilibrul și rigurozitatea erau completate o locvacitate reținută și un simț al umorului, mai greu de distins printre rândurile unui studiu sau al unei cărți. Atunci când vorbea despre scriitori, Andrei Moldovan devenea pătimaș, îți insufla, pe nesimțite, bucuria lecturii. Iar acest lucru nu-l pot face decât marii pedagogi...

Acum, la trecerea în neființă a celui care a influențat generații întregi de elevi, de scriitori și oameni de cultură rămâne un gol în sufletele noastre, ale tuturor. Scriu greu aceste rânduri, ele fiind în sine un amarnic „Rămas bun!”. Cuvintele nu izbutesc să acopere sau să dea contur suferinței. Sunt cu atât mai grele despărțirile acestea, cu cât ele vin prematur, neașteptat.

Se cuvine să ni-l amintim pe domnul profesor Andrei Moldovan cu recunoștință și bucurie în suflete! Să ne bucurăm că am avut privilegiul de a-l fi întâlnit și să-l păstrăm în inimi cu grație! Rămas bun, Maestre! Odihnește-te în pace!

Vasile Vidican



Fie ca truda să-i fie rodnică în continuare!

Cînd pleacă la cele de sus cineva apropiat, îți dai seama că au rămas atîtea lucruri nespuse. Și mai ales în această vreme a pandemiei, cînd dialogul dintre noi este atît de mult agresat. Ni s-a luat și dreptul la dialogul de bun rămas, cînd pleacă spre cele veșnice cei dragi. Fără aparținători în vizită, care să mai îndulcească orele, zilele, săptămîinile de așteptare a unor semne bune, spitalele se dezumanizează. Mi-e greu să spun asta, nu vreau să fiu un panicard, dar adevărul trebuie măcar constatat. Spitalele se umplu de tot mai multă frică. Pe care trebuie să învățăm să o învingem. Cînd pleacă dintre noi un scriitor, nu doar că se întrerupe – brusc – un dialog, amical sau sentimental, dar se închide o voce care avea o rostire specifică. O voce care avea ceva de spus nu doar familiei, celor apropiați, ci unei anumite comunități.

Profesorul Andrei Moldovan, critic și istoric literar, cu funcții manageriale în breasla scriitoricească și cu alte funcții pe linia didactică, și-a edificat prin ani o operă literară bazată pe studiu temeinic, pe cercetarea arhivelor și bibliotecilor, a cărților scrise de confrăți, pe simț și talent critic și pe o mare dragoste de literatură, reflectată în cărțile pe care-le-a scris și în cărțile adunate în propria bibliotecă, unele rare, în colecțiile de reviste literare vechi. Să nu uităm nici de preocupările sale rezonabile din anii tinereții, cînd punea în scenă piese de teatru și forma la Beclean un nucleu de profil. Sau de participarea sa la întîlnirile cenaclului Saeculum. Alături de Cornel Cotuțiu, Aurel Podaru, Ion Radu Zăgreanu, Mircea Cupșa sau alți cîțiva scriitori (lista e mai lungă), Andrei Moldovan a contribuit la „desțelenirea” culturală a Becleanului și afirmarea acestuia pe harta literaturii actuale. Ca ucenic al marelui editor al operei rebreniene, romancierul Nicolae Gheran, scriitorul bistrițean a ales să-și asume punerea în lumina tiparului a noi pagini de Liviu Rebreanu, la alcătuirea unor ediții care să cultive în rîndul cititorilor interesul pentru scrisul ctitorului romanului românesc modern. În zilele de azi o asemenea îndeletnicire și specializare nu sînt la îndemîna oricui. În orizontul acestor preocupări, a inițiat o serie de tineri liceeni în studierea manuscriselor marelui prozator. În calitate de redactor sau de colaborator al revistei „Mișcarea literară”, a fost o pană de nădejde, serioasă, aplicată pe text, avizată, exigentă, bine situată axiologic, empatică, inventivă, tenace, care aducea literatura în curs în pagina tipărită. Un coleg de bătlăii literare, contribuind, între altele, și la netezirea drumului revistei în contextul administrativ județean. De la o vreme s-a specializat oarecum în critica de poezie, dar nu erau neglijate nici celelalte genuri. Îi erau urmărite cu încredere și seriozitate colaborările la revistele din țară. Ca și, desigur, cărțile de critică și istorie literară, de cercetare a folclorului. Scriitorii bistrițeni, aparte, îi acordă considerația pentru cercetarea fenomenului literar local (ilustrată într-un dicționar ce își aștepta extinderea), inițierea de colocvii (Zilele Prozei) sau premii (precum cele ale Societății Scriitorilor din Bistrița-Năsăud), participarea avizată la festivalurile de profil, prezența în jurii literare. Și multe altele.

Era, de fapt, animat de două mari iubiri: școala și literatura. Le-a servit pe ambele cu dăruire și talent. Poate că absorbit de servirea lor pînă la uitare de sine. Fie ca truda să-i fie rodnică în continuare! Scrisul lui are calitatea de a rămîne viu.

Olimpiu NUȘFELEAN

Despărțirea de Andrei Moldovan

În imaginarul colectiv nu există o întruchipare antropomorfă, o personificare mai cumplită, mai înfrîtoare, mai malefică, mai necruțătoare, mai neîndurătoare, mai insensibilă, mai intransigentă ca Doamna în Negru sau Doamna cu Coasa, cea alungată din Ceruri din cauza nesupunerii ei. În viață, omul mai face compromisuri, acceptă concilierii, dar să fii veșnic neînduplecat, neîngăduitor, nepăsător, nesimțitor, indiferentă este strigător la Cer. Să n-ai suflet, să n-ai compasiune, presupune impertinență, insolență, pe scurt, obrăznicia de a interveni în viața ființelor umane cînd vrei, fără să bați la ușă, fără să trimiți în prealabil un semn prevestitor, un mesager sau măcar un mesaj. Nu numai că n-are bun-simț, dar nici nu respectă pe nimeni.

Ei, bine, tupeista și nesimțita asta, cu morga ei scrobită, a avut cutezanța să-l ia pe Andrei tocmai cînd avea de finalizat patru cărți (de atîtea știi eu) menite să înnobileze și să-și îmbogățească semenii. Cu siguranță că s-ar fi bucurat să le vadă tipărite!

Nerușinata și grăbita asta l-a căutat acasă, la Beclean, la reședința de vară de la Chiuza – „La moșie”, cum îi plăcea să zică -, la Cluj, și nu l-a găsit. În final, i-a dat de urmă la un spital din Bistrița. Andrei n-a mai putut negocia să-l lase măcar cinci ani să-și definitiveze opera. Sfidătoarea și morocănoasa asta, deși n-are auz, știe să rostească în toate limbile pămîntului doar atît: „GATA!” Trebuie să recunoaștem că puterea sa tiranică ascunde un adevărat abuz!

Cît a trăit, spiritul lui Andrei n-a fost atins niciodată de osteneală. În spital fiind, mi-a recitat cu un timbru tânguitor, la telefon, în franceză, din Baudelaire și mi-a spus că în una din următoarele cărți se va ocupa de viața și opera acestui poet; avea adunată multă bibliografie în franceză.

Prieten al Muzeului „Cuibul visurilor” din Maieru și al publicației cu același nume, Andrei a muncit mult pînă și-a câștigat o reputație prestigioasă de profesor și critic literar cu prestanță, rafinat, cu blazon, înzestrat cu virtuți stilistice remarcabile. Membru al Uniunii Scriitorilor din România, Filiala Cluj, în calitate de președinte al Asociației Societății Scriitorilor din Bistrița-Năsăud, de redactor-șef al suplimentului „Răsunetul cultural”, de animator cultural prin înființarea Centrului „Liviu Rebreanu” de la Chiuza a crezut în misiunea sa de lumnator al semenilor, asumată de-a lungul întregii sale vieți, viață animată în permanență de lucru bine făcut și de un înalt profesionalism. Ajuns la vîrsta înțelepciunii, vorbele sale aveau limpezimea apei de izvor, trăind în sîrg cărțurăresc, cu încredere permanentă în educație și cultură. El a reprezentat prototipul de intelectual ardelean cufundat în muncă, pătruns de rolul pe care îl are, excelând, sub pecetea onestității, prin cumpătare, exemplară ținută profesională și morală. A crezut în cultura tradițională, în iscusința oamenilor simpli, în bunul lor simț.

Dar iată că ceara lumînării i s-a mistuit și așa ghemului i s-a terminat prea repede. Deja el a trecut din viața asta vremelnică, pămîntească, în viața eternă. „Suntem urșiții Morții, noi și cu tot ce este al nostru” („Dobemur mortis nos, nostraque”).

Bunul Dumnezeu să-l așeze în rîndul celor drepiți și buni. Dragă Andrei, te voi păstra mereu în inima și sufletul meu! Odihnește-te în pace!

Icu Crăciun

Prietenia perfectă

În ultimii ani, prea mulți prieteni și prea mulți scriitori din generația literară '70-'80, ori chiar mai tineri, s-au grăbit să treacă dincolo de valurile vieții și să se așeze pe câmpiile verzi, unde valuri nu există, nici vînt, unde nu e nici cald, nici frig. Acolo, pe nemăsurata câmpie, există doar un imens pom al cunoașterii binelui și răului, care nu e nici măr, cum spun fabulele omeniului, nici smochin, cum apare în viziunea lui Michelangelo, ci un loc al liniștii și împăcării, un amestec unde binele se îmbină cu răul, răul se îmbină cu binele, căci nici în viața vie nu sunt despărțite.

Despre Andrei Moldovan nici nu vreau să îmi imaginez că nu-l voi mai întîlni vreodată la o cafea sau într-o bibliotecă, ori cine știe unde. De aceea în aceste rînduri prefer să-l întîlnesc/ văd/ știu lucrînd la proiectele sale literare, sau rînduindu-și viața de vie de la Chiuza. Prefer să-l întîlnesc împreună cu prietenii săi. Ce prieteni minunați a avut și are Andrei și cîți cititori dedicați, astea pentru că scrisul lui este unul captivant, ticluit pentru gusturi rafinate, diferite în același timp, cînd exact, compact, cînd îmbătător, fără să dea vreodată impresia că ar fi moralist. Nici vorbă de așa ceva! Însă lecția de cuviință și frumusețe, preparată cu grijă cultă oricărui împrejurări, a „predate-o” tuturor, de fiecare dată, prin neabgarea de seamă a celuiilalt.

Pentru felul său aparte de-a împărtași prietenia, în loc de orice alte cuvinte potrivite acestor clipe, prefer să îl las pe el vorbindu-ne.

Vreo patru ani, împreună cu Nicolae Gheran, și la ideea acestuia, au lucrat la volumul «Liviu Rebreanu prin sine însuși» (carte apărută ulterior la Editura Academiei Române, reeditată în 2018 la Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca), o carte unicat în cultura română, un dialog postum cu un scriitor clasic, care răspunde întrebărilor de acum cu textele lui de altădată. Rememorarea făcută de Andrei Moldovan a acelor momente, cînd prietenia lor s-a încheiat într-un rezultat memorabil, cartea însăși, sunt o mostră și model de supreme înțelepciuni, nu chiar ușor de dobîndit. Iată un fragment edificator preluat din cartea «„Bulevardul” Nicolae Gheran» (Ed. Școala Ardeleană, Cluj-Napoca, 2019), antologie de texte dedicate aniversării rebrenologului, prozatorului și editorului, îngrijită de Andrei Moldovan:

„Am fost întrebat, nu o dată, cum este să lucrezi cu Nicolae Gheran. Nu am spus niciodată că este frumos, ușor sau minunat. [...] Colaborarea cu mereu tînărul Nicolae Gheran nu a fost nici simplă și nici ușoară, dar totul a meritat pe deplin! În primul rînd a fost o experiență care, pentru mine, a echivalat cu absolvirea unui curs de textologie, disciplină care nu se studiază la niciuna dintre facultățile noastre de litere. Apoi, mi-a consolidat o disciplină a muncii fără de care, mi-am dat seama, nu depășești nivelul unui diletantism, fie el și unul bine coafat. După experiența colaborării cu N. Gheran m-am simțit și mă simt mai stăpîn pe ceea ce fac.

M-am uimit un lucru pe care nu i l-am mărturisit pînă acum lui Nicolae Gheran. Stînd și cugetînd (ardelenii mai și cugetă uneori, nu doar stau precum în cunoscuta anecdotă!), mi-am dat seama că a știut încă de la începutul colaborării noastre cu cine lucrează, a știut foarte bine ce vâr-



tejuri se amestecă în capul meu, a știut unde mă va aduce și, mai ales, cum. Nu am nicio îndoială în acest sens. O spune un om care și-a câștigat pâinea cea de toate zilele la o catedră, comunicînd cu multe generații de tineri în formare. Nicolae Gheran ar putea umili orice profesor”.

Cu dor de prietenie,

Virgil RAȚIU

Andrei Moldovan nu mai conjugă verbul „a fi”

Știam că e foarte bolnav, dar a pleca pentru totdeauna dintre oameni, acum îmi dau seama, ținea de ficțiune, de „lasă, altădată”.

Și, iată, lui Andrei Moldovan, acest „altădată” i s-a întîmplat de foarte curînd. Iar acum scriu despre el ca un gest de recuperare, de convertire a unui timp pe care doar memoria și sufletul îl pot ține pe un palier al prieteniei, conturat de o jumătate de secol încoace.

În anii 70 se stabilise la Beclean, pentru a lucra, ca metodist, la Casa de Cultură a orașului. Pasiunea lui pentru teatru a făcut ca această instituție să devină reper major în arealul transilvan. Impresiona prin postura sa de regizor, scenarist, actor, punînd în scenă, cu tineri din jur, piese de renume și ale câtorva creatori în prag de debut.

Ca un corolar ale faptelor sale culturale, a realizat aici premiarea absolută a piesei lui Liviu Rebreanu „Osînda”; fapt consemnat de Nicolae Gheran în serialul său editorial dedicat marelui nostru scriitor. De altfel, Andrei Moldovan va colabora ulterior cu faimosul istoric literar în abordarea bibliografiei rebreniene.

Grație lui Andrei Moldovan, în anii cînd faimosul cenaclu „Saeculum” își avea sediul la Beclean, această alcătuire nonguvernamentală a tinerilor scriitori din România a căpătat, și prin teatru, o dimensiune specifică de manifestare și emulație.

Revenind în cele din urmă în învățămînt (era o dorință pe care mi-a mărturisit-o nu o dată), a realizat, la Liceul „Petru Rareș”, un cabinet de limbă și cultură franceză recunoscut a fi de talie națională.

L-am văzut la clasă în cele 4 ore de asistență de specialitate, cînd și-a susținut obținerea gradului didactic I. Comisia guvernamentală, din care făceam parte, era condusă de Dl. Ion Vlad, județeanul nostru ajuns, la un moment dat, rectorul Universității „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca. Rezultatul, precum ne așteptam: „sumumhonor”. Încât a fost firesc ca, ulterior, să ajungă director al liceului și, mai sus, în conducerea Inspectoratului pentru Cultură al județului Bistrița-Năsăud.

Cum tot așa, grație cărților sale proprii și activității sale, de o profundă și constantă calitate intelectuală, ca membru al Uniunii Scriitorilor din România, a devenit un nume de referință în climatul cultural al arealului năsăudean-bistrițean și personalitate de reper în domeniul istoriei și criticii literare.

Andrei Moldovan rămîne printre noi, datorită nouă și urmașilor.

În ce mă privește, parcă s-a prăbușit o colonadă a certitudinii proprii mele existențe.

Cornel Cotuțiu



Andrei Moldovan: privind în umbră

Pe Andrei Moldovan l-am cunoscut de copil. Copilul eram însă eu, mai ales. Căci el, care mă precedea cu un întreg ciclu școlar, era deja un "domnișor", vedeta incontestabilă, admirată și invidiată, a mai tuturor spectacolelor școlare de tineret din comună, care nu erau puține pe atunci. "Invidiată" pentru că fiul învățătorului din Piatra (originar tot din Chiuza) coplesea, cu personalitatea lui scenică, evidentă încă de atunci, pe toți reprezentanții satelor din jur, inclusiv ai centrului de comună, care aveau (aveam) orgoliile lor (noastre). Îmi sună și azi în urechi "Cetatea Neamțului", a lui Coșbuc, auzită în rostirea lui, mai întâi. (Îmi spunea, mai târziu, că un maseur orb, originar din Chiuza, din aceeași generație, întâlnindu-se cu Andrei la Cluj pe relația pacient-terapeut, îi recunoscuse vocea după aproape de 50 de ani!)

Cu această senzație, conturată încă din copilărie, am trăit ulterior toată viața în preajma lui Andrei Moldovan. Și atunci când, el, ca tânăr profesor (mai întâi la Curtuiș-Perișor), începuse organizarea unor colocvii de istorie culturală a satului la care mă invita (deși eram încă student); și atunci când coordona cercul de teatru de la Școala Populară de Artă din Bistrița, cu care a organizat spectacole memorabile la Bistrița și Beclean; și în calitate de coleg de comisie și chiar de subcomisie la diverse examene (dar mai ales la cele de treaptă și admitere la Pedagogica din Năsăud, unde era o concurență nebună); și atunci când, în calitate de inspector general adjunct, m-a invitat să-i stau alături ca inspector școlar de specialitate la limba română; și atunci când, în calitate de întemeietor și prim-președinte al Asociației Scriitorilor din Bistrița-Năsăud, m-a invitat să intru în această structură și mi-a facilitat manifestarea publică în presa literară locală și în diverse volume colective, dicționare, antologii.

Chiuza – una dintre cele mai mici, poate și mai puțin conturate identitar, dintre comunele județului - a devenit, prin Andrei Moldovan, mai ales ca leagăn al Rebrenilor, un reper în configurația identitară a ținuturilor Bistriței și Năsăudului.

În ultimii ani, privind în urmă, mi se conturase tot mai apăsător convingerea că Andrei Moldovan era, la nivel local (județean) și pentru generația mea, ceea ce a fost Titu Maiorescu, la nivel național, pentru generația marilor clasici (păstrând, desigur, proporțiile). Azi mă felicit că am apucat să i-o și spun (scriu), în câteva rânduri. Ceea ce, de fapt, știa. Își asumase această postură cu dăruire și deplină conștiință a tipului său de personalitate, și chiar a valorii sale. Dar Timpul nu l-a iertat să-și dea întreaga măsură a acestei valori. Îl vom mai descoperi, cu surprindere, pe Andrei Moldovan, chiar după dispariția sa fizică. Pentru că personalitatea sa creatoare și directoare nu a fost dintre cele care să încapă ușor în limitele unei vieți nu tocmai lungi, nici tocmai ușoare.

Noapte bună, Andrei Moldovan! Dormi liniștit, dormi împăcat, căci steaua ta își va continua urcușul!

Vasile V. Filip

La mormântul lui Andrei Moldovan

Scriitorul, criticul literar, tatăl, soțul, profesorul Andrei Moldovan făcea parte din acea stirpe de oameni care au crezut totdeauna că au o menire de împlinit, că sunt hărăziți să vină în întâmpinarea unor aspirații ale semenilor lor. A fost un luminător care rostea și scria cu măiestrie cuvintele ce vor rămâne peste veacuri. Avea o putere să înțeleagă mai bine, să simtă mai viu, nevoia de bine și de frumos al unui neam dezorientat și însetat.

A fost chemat să-și inițieze semenii în frumos și lumină. Și asta a făcut. Dar prea repede și-a încheiat misiunea, sau poate s-a grăbit să dea față cu însăși LUMINA. Și acolo, în prezența ei, să poarte discuții cu Rebreanu, Coșbuc, Silași și alții ca ei.

Scriitorul Andrei Moldovan, va rămâne nemuritor și incomensurabil; nemuritor prin ceea ce a scris, dar și prin prezența în mințile și inimile noastre a personalității sale; incomensurabil pentru că ne este greu să estimăm valoarea scrierilor sale, dar mai ales ceea ce ar mai fi avut de transmis.

A fost un om de cultură, dar și un bun creștin, de unde și echilibrul în tot ceea ce a scris. Deoarece cultura fără credință poate friza nebunia, la fel cum credința fără cultură poate conduce la habotnicie.

A plecat cu discreție, așa cum a trăit, și la a sa îngropare nu s-a făcut nici un compromis, pentru că așa se îngroapă somitățile într-o țară în care doar pentru unii totul e permis.

De ce acum și atât de repede? Poate că Dumnezeu voia să-l scoată dintr-o lume în care nu se mai prețuiesc adevăratele valori?

E dureros momentul, e tristă și clipa, dar iată la ce ne invită credința: „Nu vreau, fraților, să fiți în necunoștință despre cei ce au adormit, ca să nu vă întristați ca ceilalți, care nu au nădejde. Căci dacă credem că Isus a murit și a înviat, credem și că Dumnezeu îi va aduce înapoi împreună cu Isus pe cei ce au adormit în El.” (1 Tes. 4 13-14) Să încercăm să ne imaginăm acel moment când Domnul pentru a ne lua cu El ne va striga pe nume precum pe Lazăr și să păstrăm în inimile noastre flacăra acestei credințe. Isus îl va lua de mână și pe fratele nostru Andrei, precum pe fida lui Iair și îi va spune: „Ridică-te!” (Mc 5,41). Aceasta este speranța noastră în fața morții sale, dar și în fața propriei noastre morți. „Pentru cine crede, este o ușă care se deschide larg, complet; pentru cei care se îndoiesc, este o rază de lumină care se strecoară doar pe lângă pragul ușii. Însă pentru noi toți va fi un mare har când această lumină, a întâlnirii cu Isus, ne va lumina”, spunea Papa Francisc în una din omiliile sale.

Dumnezeu nu ne înșală. El este Învierii și Viața, iar sfântul Augustin, înțelegând acest mister, l-a exprimat în versurile de mai jos: Moartea nu contează. Am trecut pe malul celălalt, nimic mai mult. Am rămas tot eu, așa cum tu ești tot tu. Unul pentru altul suntem ceea ce am fost mereu. Vorbește-mi, chemându-mă pe nume, așa cum mi-ai spus mereu. Nu-ți schimba tonul vocii: nu-mi vorbi nici solemn, nici trist. Râzi așa cum râdeam împreună... Roagă-te, zâmbește, gândește-te la mine, roagă-te cu mine. Viața e și acum ceea ce a fost înainte: firul nu este tăiat. De ce aș ieși din gândul tău, numai pentru că nu mă poți vedea? Nu sunt departe... doar pe partea cealaltă a drumului... În rest, sunt cu tine. Inima mea e plină de tine și toată tandrețea e acum mai limpede și mai pură. Șterge-ți, așadar, lacrimile și nu mai plânge, dacă mă iubești.

Dumnezeu să-i dăruiască odihna veșnică și celor rămași multă mângâiere!

P. Alin Ciprian Cîndea

Tinu, 70 de ani și încă unu



Așa îi spuneam eu lui Andrei Moldovan. Tinu. De la Valentin, căci el avea două nume de botez: Andrei – Valentin. După tradiția familiei, lui îi venise rândul să poarte numele bunicului patern, iar numele acestui bunic era Valentin. Tinu, prescurtat. Și toți din familie: părinți, frate și soră îi spuneau Tinu. Mai apoi, și soția lui. Și cei doi fii, la fel îi spuneau. Până și nepoții foloseau același apelativ. Și consătenii lui îi spuneau Tinu. Sau Domnul Tinu, mai târziu, după ce plecase din sat, la școli mai înalte.

Doamne, n-aș fi crezut nici în ruptul capului că după textul aniversar de anul trecut, la vârsta de 70 de ani, va urma unul comemorativ! Arăta atât de bine, fizic vorbind, și cu o teribilă poftă de viață, încât nimeni, cred, n-ar fi putut bănui că e ultima aniversare din timpul vieții lui.

Andrei Moldovan s-a născut în Chiuza, pe 2 februarie '49. Zodia Vărsător. Adică: „Inventivitate, dorință de schimbare și noutate, originalitate, imaginație creatoare, spirit critic, nonconformist. Tipul omului modern, liber, cu un pas înaintea altora, cu o scânteie mai altfel decât semenii săi. Un intelectual din fire”. Zodiac care i se potrivea mănușă!

Cu 44 de ani în urmă, Tinu s-a stabilit la Beclean. Metodist la Casa orășenească de cultură. Lui i se datează, printre altele, prima trupă de teatru din localitate, prima - țin să precizez - după trupa în care a activat, cu 140 de ani în urmă, Ludovica Diugan, viitoarea mamă a scriitorului. Aici a pus în scenă, în premieră absolută, piesa Osânda de Liviu Rebreanu, după cum aflăm dintr-un articol al jurnalistului Dumitru Andrașoni, publicat în ziarul "Ecolu" (anul XII, 23 ianuarie 1979, p. 5), informație preluată de Nicolae Gheran, în "Note și comentarii" la piesa "Osânda", în vol. Liviu Rebreanu, "Opere" 11, p. 1194. Din care cităm: „La 14 iunie 1979, piesa a fost pusă în scenă la Casa de cultură din Beclean, sub regia prof. Andrei Moldovan. Spectacolul omagial, prilejuit de împlinirea a 100 de ani de la debutul Ludovicăi Rebreanu, mama scriitorului, pe scena școlii din localitate.”

Când s-a mutat în Beclean, s-a așezat cu familia, pentru scurtă vreme, într-o casă din strada George Coșbuc (în Oșteze), nebănuind, probabil, că peste ani (1997), cartea cu care va debuta editorial se va intitula "Coșbuc sau lirismul pragurilor", ajunsă acum la ediția a IV-a, iar numărul cărților semnate de Andrei Moldovan s-a rotunjit la 20. Cărți de critică și istorie literară, eseu, publicistică, unele premiate de Filiala Cluj aUSR și de alte instituții de cultură. Ca Scriitor, cu majusculă, a fost (iață, un alt verb la timpul trecut!) fondatorul și președintele Societății Scriitorilor din Bistrița-Năsăud, fondator și redactor șef al suplimentului „Răsunetul Cultural”, care apare sub egida Filialei Cluj a Uniunii Scriitorilor din România, redactor șef al revistei NEUMA, tot sub egidaUSR. Ca Profesor, tot cu majusculă, a obținut toate gradele didactice, a fost director de liceu, inspector școlar general adjunct la Inspectoratul Școlar Județean Bistrița-Năsăud, consilier județean.

„Ca orice bun critic român, scrie, Al. Cistelean într-unul din numerele revistei «Cultura», și Andrei Moldovan e singur pe lume. Citește și comentează în deplină inocență, fără să-l deranjeze nici un alt comentator. Nici nu-i sigur că aceștia există, căci la ei nu se face nici o trimitere (...), nici în cazul unei recenzii de carte nouă, nici în cazul unor comentarii aplicate unor antologii. Critica nu-i, pentru Andrei Moldovan, «dialog» (simpozion etc.) ci, eventual, cel mult «dialog» cu cartea”.

70 de ani și încă unu. Atât a trăit, în această viață, Andrei Moldovan. Și nu a trăit degeaba, fiindcă el a știut tot timpul pentru ce trăiește. Mi-a prefațat și mie câteva cărți și tot el mi-a sugerat ideea realizării ediției critice de "Opere" Pavel Dan, autor care a devenit astfel, după Liviu Rebreanu, al doilea scriitor român din secolul XX cu ediție critică integrală. O ediție de lux, în trei volume, care cuprinde tot ce a scris "rapsodul Câmpiei transilvane" în cei doar 30 de ani, cât i-a fost dat să trăiască. Andrei Moldovan semnează, aici, un amplu și foarte documentat studiu introductiv

El și-a dorit să ajungă și pe meleagurile lui Pavel Dan. I s-a îndeplinit această dorință: în 2 octombrie 2014, la prima ediție a Colocviilor Pavel Dan, în comuna natală a ilustrului prozator, Triteni, unde au participat câțiva scriitori importanți din Cluj, Turda, Bistrița și Beclean.

Ce-aș putea să-i mai spun prietenului de o viață, acum, la despărțite?

Drum bun printre stele și pe curând, dragă Tinu!

Aurel Podaru



Redactia:

Redactor șef: Andrei Moldovan

Redactori: Icu Crăciun, Menuț Maximilian, Vasile Vidican

Prezentare grafică: Maxim Dumitraș

Tehnoredactare: Claudiu Moldoveanu

Adresa: str. Bistricioarei nr. 6, Bistrița - jud. Bistrița-Năsăud;

email: rasunetul@rasunetul.ro